



98 Animadverto etiam, ea quæ hætenus congesta sunt, ex quibus diximus, debere Ordinarium in controversiis componendis & in processibus; & similibus ortis (præ oculis suis habere, ut suum animum, & arbitrium melius possit informare) non ita necessitate ipsam, ut si omittat, suam queat compositionem executioni mandare absque metu violentiæ, ea namque pertinent ad justitiam principalem, seu injustitiam, judici superiori de appellationis causa cognituro reservatam, & pertinentem; non tamen ipsa nullam compositionem reddere queant, ut locus sit regulæ. l. 4. §. condemnatum, ff. de re judic. scilicet sententiam nullam non mereri executionem, & iudex, qui eam exequitur, deferendo appellationi, ab ea vim facere, de quo latius suo loco agendum est Deo dante 3. p. cap. 9. a princ.

99 Insuper unum porro necessarium est adverteret ut appellatio, quæ prohibita extat per d. Concilii Trident. 13. sess. 25. de regul. de quo ad principium à compositione supradictarum controversiarum, non ita absolute intelligenda est; sed tantum quoad unum affectum suspensivum: ita probat Cardinalium declaratio super eodem capitulo, verbo, amota omni appellatione, in hæc verba: Intelligit ad effectum suspensivum, sed cum provenit sententiæ Episcopi, bene appellari poterit ad effectum devolutivum, ex congregationis sententia in una Hieracensi, &c. Hætenus de declarat. fol. mihi 436.

100 Ultimo loco pro hujus capituli complemento animadverto, quod licet Ordinario talis compositio sit concessa super controversia in processibus, aliud erit dicendum de maleficiis, vulneribus, & delictis ibi commissis: puta, inter exemptos, vel laicos, quia tunc iudex, qui aliis debet de eis cognoscere, & animadvertio pertinet, punitio competit; ita in simili dicit Oldrad. in suis consiliis, quem vide in repertorio, verbo, compositio facta de contr. &c. & per id inquire consilium, quia in meis & aliis nunquam reperire potui, sed nihilominus doctrina in se juridica est.

101 Ulterius circa hoc cap. 13. de reform. sess. 25. de regula, ut quamvis ex eo detur Episcopo facultas ad sedandas controversias ortas inter ipsos regulares, intellegi tantum debere, dicit Decianus lib. 2. consil. 63. num. 10. quando ex ipsis controversiis sequitur scandalum; si autem illud non sequatur, non cognoscat Episcopus, quem etiam sequitur Cænedus in q. c. 26. 217. pro quo sunt ponderanda illa verba ejusdem Concilii ibi 17. quæ persæpe cum scandalo oriuntur.

102 Unum tamen quotidianum obiter non omitam, ut exempti omnes tam sæculares, quam regulares quicunque, etiam Monachi, ad publicas processiones vocantur, accedere compelluntur, iis tamen exceptis, qui in strictiori clausula perpetuo vivunt, juxta Concilii Trident. dispositionem cap. 13. sess. 25. de regul. tenent etiam Zerola in praxi Episc. 1. part. verbo processiones, §. 2. Emmanuël Rodrig. quest. reg. tom. 3. q. 36. Barbof. in remiss. ad idem Concilium, n. 4. Aloyf. Ricc. Curia Archiepisc. Neapol. decis. 9. Gratian. decis. 232. Bald. decis. 339. par. 2. charissimus mihi, ac doctissimus Perez de Lara in tract. de annivers. & Capell. 1. p. cap. 24. num. 14. Joan. Franch. Leo in thesaur. fori Eccles. 1. p. c. 8. n. 18. Joan. Hieronym. Campan. divers. jur. canon. rubr. 12. c. 13. n. 117. Marc. Anton. instit. major. l. 2. tit. 1. n. 55. idem Zerola in praxi, 1. part. §. excommunicatio causa materialis, ibi, secundo fall. Vivald. in candelabro, 1. part. tit. de absolutione, c. 13. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 3. quest. 11. n. 18. Paul. Fusc. tract. de visit. lib. 2. cap. 8. n. 12. & cap. 15. n. 64. Cæned. in quest. canon. 26. num. 15. qui num. 17. ad fin. adducit sacre congregat. declarationem 360. qua disponitur, sacerdotes etiam servientes in Ecclesiis equitum Hierosolymitanorum, posse similiter compelli ab Ordinario, ut intersit iis processibus. Quo quidem subla-

ta fuit antiqua Doctorum controversia in c. nimis, el. 2. de excessibus prelati. Felin. in cap. dilecto, de officio ordin. an scilicet, & quando potuisset Episcopus regulares vocare ad processiones, necne.

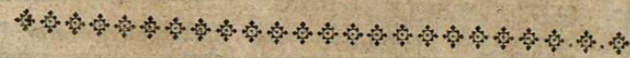
Regulares autem, qui absunt à civitate ultra dimidium milliare compellendi minimè sunt, ut declarat sancta Congreg. teste Gratiano ubi proxime, n. 9. 105 Aloyf. Ricc. Curia Archiepisc. Neapol. decis. 131. Barb. in d. remiss. n. 7. Lara, Campan. & Leo, ubi supra, & hi duo ultimi idem dicunt de exemptis, qui sunt nullius diocesis, vel extra civitatem in locis, in quibus habent plebem, qui cum illa plebe debent facere processiones, juxta alteram ejusdem Trid. declarationem relaram ab eodem Joanne Franci. Leone, veluti etiam hi regulares compelli non possunt ad processiones accedere eo in loco, in quo habent consuetudinem legitime acquisitam, non accedendi, prout sit declaratum à sacra congregatione rituum, se vitisse testatur Joan. Hieronym. Campanill. divers. jur. canon. rubr. 12. cap. 13. sub n. 117. post medium.

Et nota, quod per idem Tridentinum, ibi, tam clericis sæculares, quam regulares, &c. sacra Congregatio, clericos omnes Diocesanos, quantumvis exemptos, si beneficia etiam simplicia in Diocesi obtineant teneant, & compelli posse ab Episcopo, ut accedant ad processiones, firmant Aloyf. Ricc. in collect. decisio. part. 4. collecta 882. in princ. Barbof. in remiss. ad Trid. super d. cap. 13. sess. 25. de regul. n. 6. Bald. decis. 339. part. 2. & hi duo ultimi quarunt, an procedat in clericis nondum beneficiatis, sed tantum obtinentibus officium in Ecclesiis, & affirmative respondent.

Sed major extat difficultas, an religiosi possint ab Episcopo compelli, & censuris distringi, ut vadant ad publicas processiones? Et pluries per sacram Congregationem fuisse decisum, non posse compelli, sed ascisci, vocari, & allici, refert Quaranta in summa Bullarii, verbo, prosedentia, in fin. fol. 339. & tenent Thomas Sanch. tractatu de matr. lib. 7. discept. 33. num. 13. Emmanuël Rodrig. in summa, tomo 1. cap. 74. num. 4. allegans Gambar. de offic. legat. lib. 8. cap. ult. num. 7. Sed contrarium verius existimo, ut possint censuris compelli tenent Gratian. dec. 232. nu. 13. quem refert, & sequitur Perez de Lara de annivers. Capell. lib. 1. c. 24. num. 14. Marcerat. dec. 35. dub. 2. Barbof. in rem ad d. c. 13. numero 5. optime latèque Zerola in praxi Episc. 1. part. verbo processiones, sub §. 1. & versic. ad secundum, & iterum verbo excommunicatio, de causa mater. §. 4. versic. 2. qui loquuntur de compulsionem per censuras, poenas pecuniarias, aliique juris opportunis remediis, optime Enriquez l. 7. c. 25. versic. ut si vocati, & num. 7. versic. hinc sequitur asserentes non solum posse Episcopum in hoc casu procedere censuris Ecclesiasticis, sed etiam aliarum poenarum punitio, Paul. Fuscus tract. de visit. l. 2. cap. 8. n. 12. Cænedus in quest. canon. q. 26. n. 16. qui post Zerolam refert sacram Congregat. Cardin. declarat. 32. ita censuisse, regulares, qui non accedunt ad processiones ab Episcopo indictas, posse ab eo puniri per censuras, & poenas arbitrarias, & alia juris remedia.

Confraternitates tamen laicorum nequeunt compelli, sed allici, & incitati, ut tradit Gratianus d. decis. 232. nu. 13. Perez de Lara ubi proxime, num. 16. & 17. affirmantes, ita fuisse decisum à sancta Congregatione, sed si fecerint votum eundem, possunt compelli ad observantiam voti, l. profanos, C. de paganis, l. 2. §. si decimam, ff. de pollicitationibus, cap. ex parte, de censibus. Sed contrariam, imò quod confraternitates laicorum eodem modo possint compelli ad processiones accedere, testatur, decisum fuisse Papiæ Marcerat. ejusdem curia decis. 66. Barbof. in remissio. ad Concil. d. c. 23. sess. 25. de regular. n. 3. ante finem, & vide Sair. dec. 5. de officio ordin.

111 Hæ tamen processiones, ad quas accedere, possit Episcopus compellere supradictos, debent esse publicæ, ut declaravit sancta Congregatio, de qua, & qualibus publicæ dicantur processiones, & quales particulares, & de natura processionum, & aliis difficultatibus, vide Capell. Tholosa decisio. 485. latè, & optime Zerol. in praxi Episc. 1. p. verbo processiones, Campanill. divers. jur. canon. rubr. 12. c. 13. a n. 117. fol. 749. ad quos te remitto; cui consonat, quod dicit Felin. in cap. dilectus, nu. 7. de offic. ord. ut hujusmodi processiones, ad quas religiosi compelluntur, debent fieri ex gravi, & urgenti causa, quod etiam censent Abb. in cap. nimis prava, n. 3. & ibi optime Marian. Socin. ex n. 7. de excessibus prelatorum, Cæned. quest. can. 26. sub num. 15.



CAPUT X.

A duobus iudicibus delegatis, seu & aliis, in eadem causa se invicem inhibentibus, hinc inde appellationi emissæ, quis eorum non deferens vim faciet, & qui, si existant in diversis Senatuum districtibus, ad quem sit recurrendum, ut uter vim faciat, declaratur: & generaliter quid, & quando à qualibet inhibitione, sive perpetua, sive temporali appellatio legitima dicatur.

SUMMARIUM.

- 1 Inhibitionis materiam qui tractent.
- 2 Ab inhibitione appellationi si non deferatur, an vis fiat.
- 3 Inhibito dicitur sententia merè interlocutoria.
- 4 Ab interlocutoria non licet appellari.
- 5 Inhibito an sit interlocutoria habens vim diffinitivæ.
- 6 Interlocutoria, quæ iudex se competentem, aut incompetentem declarat, habet vim diffinitivæ.
- 7 Interlocutoriam habentem vim diffinitivæ iudex revocare non potest.
- 8 Inhibitionem potest idem iudex revocare, & reformare.
- 9 Inhibitionis revocata, & reposita effectus quales, ibid.
- 10 Inhibitionis revocatio an suspendatur per appellationem, ita ut gesta à iudice inhibito sint attentata.
- 11 Et quid si contineat damnum irreparabile, aut ipsa revocatio habere vim diffinitivæ.
- 12 Inhibitionis revocatio sive expressa, sive tacita per remissionem causæ inferiori, non suspenditur per appellationem.
- 13 Inhibito non causat gravamen irreparabile.
- 14 Ab inhibitione expedita absque causæ cognitione appellatio licita est.
- 15 Ab inhibitione canonicè expedita, sive ab eius revocatione appellationi non deferens vim non facit.
- 16 & 17. Inhibito non canonicè expedita justam reddit appellationem suspensivam.
- 18 Sententia nulla sive interlocutoria, sive diffinitiva etiam aliis privilegiata executionem non meretur.
- 19 Inhibito minus canonica nulla est, & inferiorem iudicem non arctat.
- 20 Inhibito canonica fit per causæ cognitionem, & partis citationem.
- 21 Causæ cognitio ad inhibitionem expediendam quemadmodum per superiores sit adhibenda.
- 22 Inhibito de causis nulla reddatur.
- 23 Inhibito quod non causet attentata in notoriis, & in confesso & convicto, & quod illa causet etiam, ubi sententia sit privilegiata quomodo intelligendum.
- 24 Inhibere potest superior etiam in causis non appellabilibus, quando simul cum causæ cognitione cognoscit de natura appellationis an sit privilegiata.

- 25 Secus si hujusmodi causæ cognitio, sit omissa.
- 26 Concil. Trident. sess. 25. de reform. cap. 14. declaratur, & a num. 81.
- 27 Inhibitionem non canonicam, & nullam de stylo Rora causare attentata quomodo intelligatur, & seqq.
- 28 Stylus Rora extra Romam non arrenditur.
- 29 Inhibitio temporalis, quæ, de qua in l. 55. tit. 5. lib. 2. recop.
- 30 Superfessoria utuntur iudices Ecclesiastici omnes, ut per aliquod tempus inferior superseadeat in causa, donec exportentur acta, & ex eis se informet ad inhibendum, vel remittendum.
- 31 Inhibitio temporalis per aliquot dies an recipiat appellationem, & seqq.
- 32 Forma inducitur ad actum perpetuum, non extenditur ad temporalem.
- 33 Jurisdictio dilata non dicitur ablata.
- 34 Superfessoria ad quem effectum sit inducitur, & quibus casibus locum habeat.
- 35 Inhibitionem temporalem non posse expediri absque causæ cognitione, fundatur.
- 36 Inhibitio temporalis quod pariat inconveniens.
- 37 Inhibitionem temporalem prohibet lex Regia etiam auditoribus.
- 38 Ad absolutionem appellantis non debet procedere superior, nisi visis actis.
- 39 Inhibitio temporalis eandem de jure solemniter requirit, quam inhibito perpetua.
- 40 Inhibitio etiam temporalis, quæ servatur forma, appellationem non recipit.
- 41 Forma omissio reddit actum sui naturæ privilegiatum appellabilem, & attentatum inducit.
- 42 Inhibitionis requisitu habentur pro forma ipsius, juxta Trident.
- 43 Forma omissio vitiat actum.
- 44 Actus ad Principem exportatis per viam recursus iudex Ecclesiasticus ex urbanitate tenetur supersedere.
- 45 & 46. Inhibitio virtute appellationis à diffinitiva requirit causæ cognitionem, & in appellatione ab interlocutoria.
- 47 Superfessoriam requirere causæ cognitionem in puncto juris verius est.
- 48 Superfessoria stylus apud omnia iudicia Ecclesiastica prevaluit, & vim non fieri decernit Senatus.
- 49 Superfessoriam expedit iudex contra partem, ut in aliquo actu superseadeat: quæ parte non citata revocatur; revocatio tamen intimatur.
- 50 A iudice dante se pro inhibito virtute inhibitionis legitime appellationi non esse deferendum, Senatus decernit.
- 51 A iudice dante se pro inhibito vigore inhibitionis nulla, & non canonica, appellationi vel deservit, vel tertium genus datur.
- 52 Inhibitione expedita ab uno iudice degente in unius Senatus districtu contra alium in alio districtu existentem, quis Senatus pro tollenda violentia sit adendum, ubi tres casus distinguuntur.
- 53 Senatus is adendum, sub cuius districtu est iudex, à cuius inhibitione appellatur.
- 54 Appellatio proponenda est coram eo iudice, à quo appellatur.
- 55 Appellationem an sufficiat presentare in officio notarii postea legendam iudici.
- 56 Inhibens iudex à cuius facto duntaxat appellatur, vim facit absque alterius dependentia, cuius districtus arrendendus est ad recursum Regium.
- 57 Mandans committi delictum in alio territorio, quo districtus sit puniendus.
- 58 Senatus is adendum, sub cuius districtu stat iudex à quo appellatur, quia iniuste dedit se pro inhibito.